

MAGÍ CAMPS
ROSA M.ª ANECHINA (infogràfic)
Barcelona

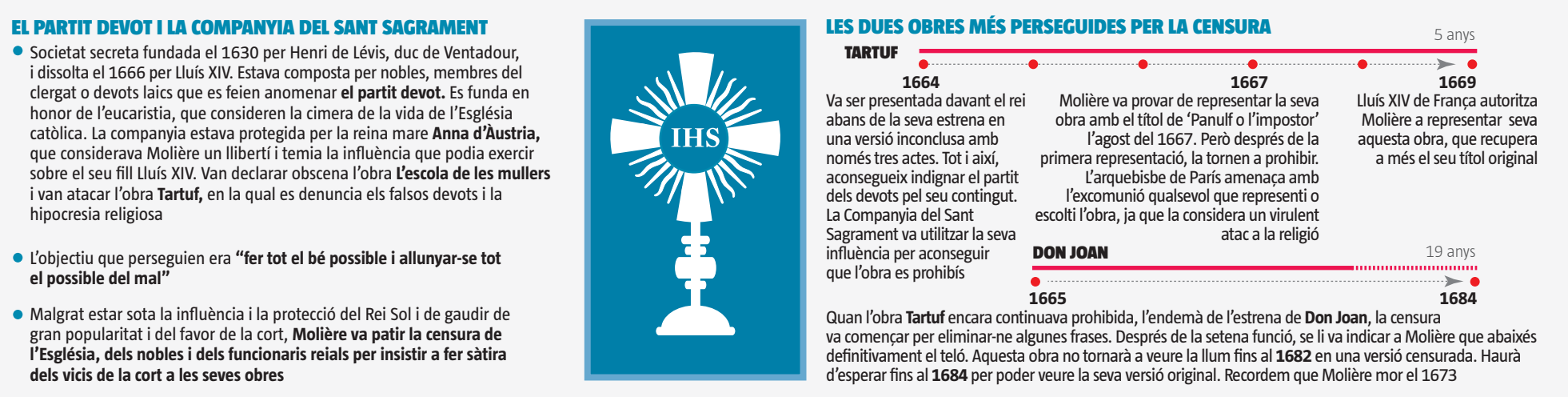
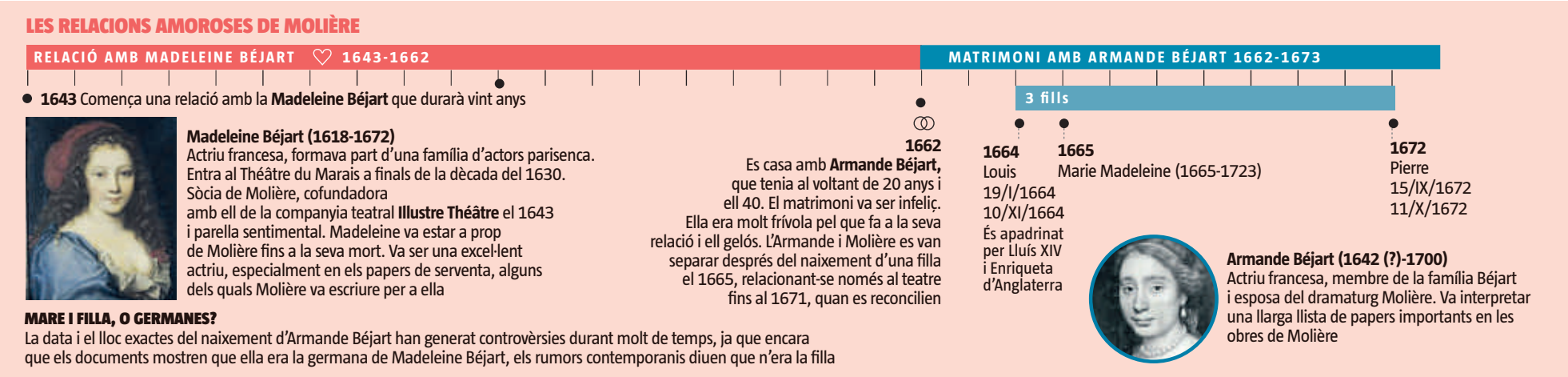
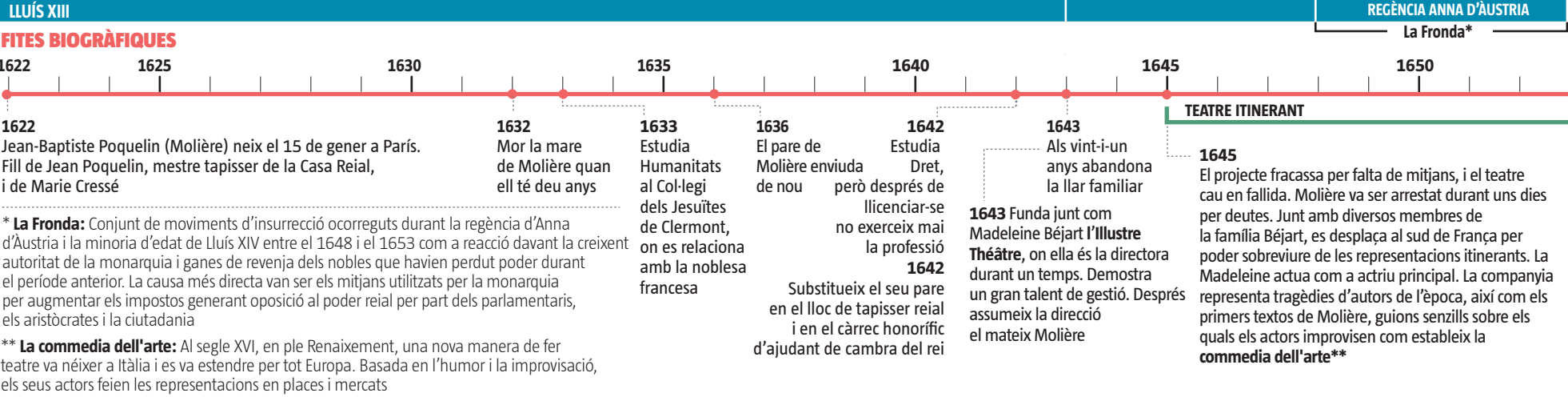
Molière va ser un home malaltís. Mitja vida en mans de metges i una mort teatral, tot i que no va morir dalt de l'escenari ni vestia ben bé de groc, com podeu llegir en tots els detalls de l'infogràfic que acompanya aquestes ratlles. Però fa quatre-cents anys, quan el 15 de gener del 1622 Jean-Baptiste Poque-

Molière, o el teatre medecina

lin, de nom de ploma Molière, va néixer a París, la mateixa ciutat que el va veure morir al cap d'una mica més de mig segle (1673), la medicina prescrivia remeis força a les palpentes. És per això que el comediògraf francès va aprofitar les seves peces teatrals per ridiculitzar aquells personatges sabuts en peces sensacionals com *El malalt imaginari* o *El metge a garrotades*. Allò que avui està tant de moda d'escriure com a catarsi, per foragitar els dimo-

Vida i obra de Jean-Baptiste Poquelin (Molière)

MONARQUES DE FRANÇA

nis interns, Molière ja ho va practicar fa quatre segles. El teatre, doncs, atesa la inaptesa de la medicina per trobar remei als seus mals, es va convertir en la seva medecina. Però no va ser el gremi dels metges l'únic que va rebre de valent amb les seves sàtires. El poder en general i la condició humana en particular també van ser objecte dels temes de les seves comèdies.

Bevent de les fonts de la Comèdia dell'Arte, Molière va fer un pas endavant i va establir al-

R

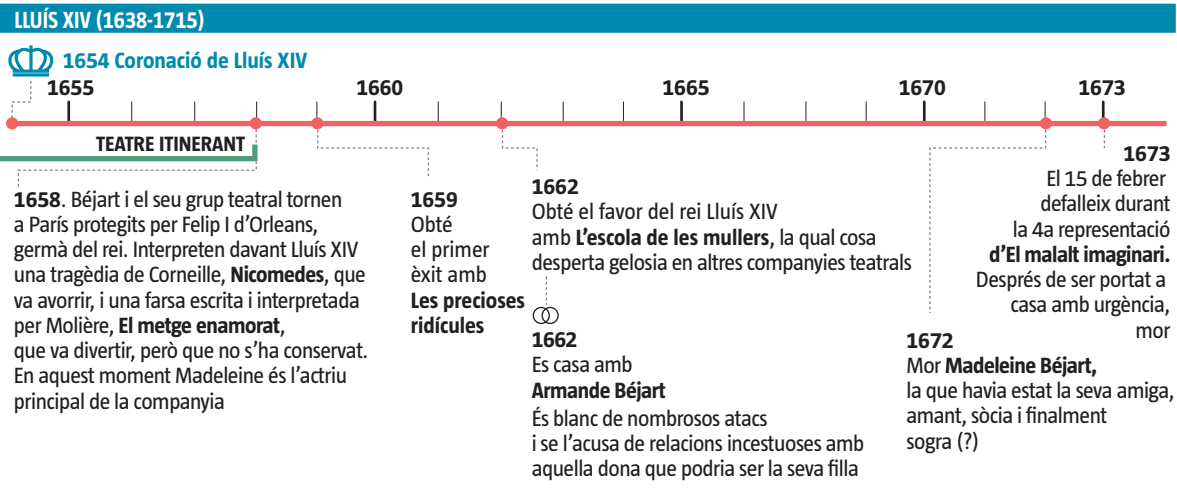
EL REPORTATGE

El 15 de gener
farà 400 anys
que va néixer
a París
el dramaturg
francès més
celebrat

guns dels mecanismes del teatre modern. Les traduccions s'han succeït, tant en castellà com en català, en aquesta llengua de manera ininterrompuda des de fa 200 anys. Al segle XX, les obres de Molière van servir per impulsar un teatre català modern, gràcies als muntatges populars que se'n van fer.

L'última traducció d'algunes de les seves obres fonamentals l'acaba de publicar Miquel Descot al volum *Molière. Set comèdies i un ballet* (Proa), que in-

clou *Les melindroses ridícules*, *El banyut imaginari*, *El Tartuf*, *Don Juan*, *El misantrop*, *Amfitrió* i *El burgès gentilhome*. Com explica Descot en la introducció, avui Shakespeare és molt més traduït i representat a casa nostra que no pas Molière. Però les sàtires del comediògraf parisenc, que va ser objecte de les ires de l'Església alhora que el rei el protegia, són avui tan vàlides com ho van ser al segle XVII, quan van ser escrites i estrenades a França.●

Les restes de Molière descansen al cementiri de Père-Lachaise, a París

TRANSCRIPCIÓ DEL SEU EPITAFI ESCRIT EN LLATÍ PER ELL MATEIX

Aquí jau Molière, el rei dels actors. En aquests moments fa de mort i de veritat que ho fa bé

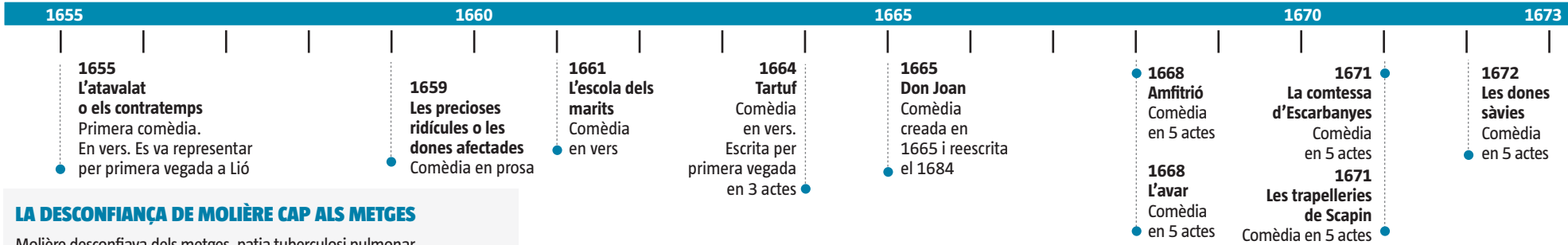
L'ENTERRAMENT DE MOLIERE

A la seva mort l'Església no va permetre enterrar-lo en terreny sagrat, ja que la seva esposa no va trobar cap sacerdot disposat a donar-li l'extremunció. Al morir sense haver renegat de la seva professió d'actor, se li va prohibir un enterrament. A causa de l'animadversió de l'Església, va haver d'intervenir-hi el rei i, gràcies a això dos dies després, de nit i sense pompes, va ser enterrat al cementiri de Saint Joseph, al lloc destinat als nascuts morts

LES OBRES DE L'AUTOR

LA CONDICIÓN D'ACTOR AL S. XVII

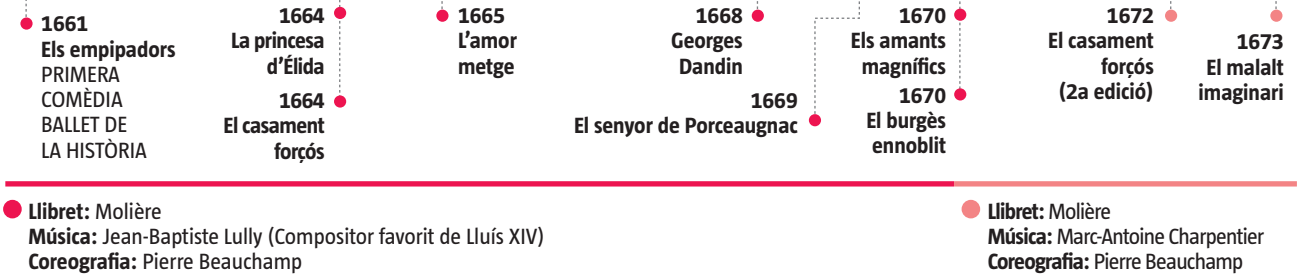
La interpretació era considerada una professió immoral per l'Església catòlica. Estava prohibit que els actors fossin enterrats en terreny sagrat d'un cementiri, llevat que s'haguessin penedit del pecat de ser actor. Eren menyspreats i excomunicats per l'Església i també gran part de la bona societat els va condemnar oficialment, mentre que gran part de la ciutadania individualment els admirava i de vegades els idolatrava

LA DESCONFIANÇA DE MOLIERE CAP ALS METGES

Molière desconfiava dels metges, patia tuberculosi pulmonar crònica i hi va tractar reiteradament. **Els tres pilars sobre els que s'assentava la medicina del s. XVII eren a quin de més desagradable: la sagnia, la purga i les irrigacions.** A França els denominaven les 3 S (*sangria, senna i seringer*). La medicina de llavors no donava per a més que aconseguir la curació d'unes quantes malalties i no agreujar la majoria de les altres. Els remeis disponibles contra la tuberculosi eren molt limitats, gairebé inexistents. Els metges el intentaven gairebé tot amb infructuosos resultats. Van sotmetre, sense èxit, Molière a una dieta exclusiva de llet a fi de pal·liar la seva malaltia. **El malalt imaginari** tots els membres de la facultat de Medicina de París apareixen en escena com un cor, dient cada un una bestiesa més gran que la del col·lega, això sí, amb molt llatí i molta prosopopeia. Molière els ridiculitza sempre que té l'oportunitat

LES COMÈDIES BALLET DE MOLIERE

MOLIERE NO VA MORIR A L'ESCENARI NI VESTIT DE GROC

El 15 de febrer del 1673, Molière, malalt de tuberculosi, pateix un atac de tos amb expulsió de sang durant la quarta representació de la seva obra **El malalt imaginari**. Després de ser portat a casa seva mor. A Espanya es relatava que havia mort sobre l'escenari i vestit de groc. Segons altres fonts, vestia de color amaran, un color semblant al granat, i va ser una mala traducció el que va donar lloc a la superstició més coneguda del teatre espanyol. Des d'aleshores els actors i actrius espanyols eviten vestir peces grogues per fugir del mal auguri. Depenent del país, els colors maleïts al teatre varien

LA COMÈDIA BALLET, PRECEDENT DELS MUSICALS

Es tracta d'una obra teatral que incorpora música i coreografia, unint-tot tot en una única acció. Basada en esdeveniments contemporanis, mostra personatges de la vida quotidiana. Aquest gènere el crea Molière per a la seva obra **Els empipadors**. El trio **Molière, Lully i Beauchamp** va ser el responsable de nombroses obres d'aquest gènere precedent de l'actual musical. Després de morir Lully, el 1687, el gènere va anar perdent força fins a desaparèixer

MOLIERE, EL PARE DE LA COMÉDIE FRANÇAISE

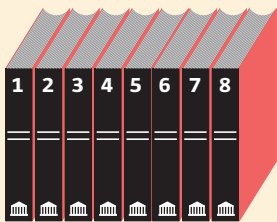
En l'univers teatral, **Molière és considerat el pare de la Comédie Française** i les seves obres s'interpreten amb més freqüència que les de qualsevol altre autor. El patró dels actors francesos va morir set anys abans de la inauguració de la Maison de Molière, com també es coneix aquesta institució. Va ser fundada per Lluís XIV el 24 d'agost del 1680 per unir les dues companyies de teatre parisencs d'aquell temps, la de l'Hôtel Guénégaud i la de l'Hôtel de Bourgogne. El repertori de l'època consistia en obres de Molière i Jean Racine, així com unes quantes obres de Pierre Corneille, Paul Scarron i Jean Rotrou. La Comédie Française està directament subvencionada per l'Estat i és l'únic teatre estatal que disposa d'una companyia estable d'actors.

MOLIERE I LA PARAULA

Molière utilitzava a les seves obres abundants llenguatges i argots dialectals alternats amb el francès més correcte o amb el llatí. **Construïa artificialment llenguatges hipercultes per burlar-se de forma despietada de certs personatges de la seva època**

TRADUCCIONS AL CATALÀ DE LES OBRES DE MOLIERE

Les traduccions al català van ser molt primerenques i ja apareixen al s. XVIII les del poliglòt il·lustrat **Pere Ramis**. **Alfons Maseras** va traduir pràcticament la totalitat de la seva obra per a l'**Editorial Barcino**, que la va publicar en **vuit volums** entre el 1930 i el 1936

FILMOGRAFIA RECOMANADA:
Vatel. Director: Roland Joffé França. 2000
Le roi danse. Director: Gerard Corbiau França. 2000
FONTS: Enciclopèdia Britànica, Biblioteca Nacional de França. Catàleg General, "Molière and theater superstitions", Thought Co. i elaboració pròpia

